

Bronnenlijst weverijen

Literatuur

NB: algemene werken over textiel zijn bij weverijen opgenomen.

NB: in de bibliotheek bevinden zich veel werken over textiel die afkomstig zijn uit bedrijfsarchieven. Zo is er de collectie boeken uit de bibliotheek van de firma Raymakers, maar ook een verzameling boeken en tijdschriften over het verven van textiel. Een klein voorbeeld: het tijdschrift Melliand Textilberichte is aanwezig uit de jaren 1926-1968. Dit soort literatuur is interessant voor een specialistisch publiek en daarom niet in de literatuurlijst opgenomen. Geïnteresseerden kunnen in de publieksruimte TOEN in Eindhoven vragen naar deze specialistische literatuur.

Algemeen

- Alberts, W.H.M.E., e.a., *Marges van de vakbeweging; een analyse aan de hand van de Twentse katoenstakingen in 1923-1924 en 1931-1932* (Den Haag, 1982).
- Boot, J.A.P.G., e.a., *Van smiet- tot snelspoel; de opkomst van de Twents-Gelderse textielindustrie in het begin van de 19e eeuw* (Hengelo, 1957).
- Brommer, B. (ed.), *Van kimono tot ruimtepak: zijde – kunstzijde – kunstvezel* (Helmond, 1990).
- Brommer, B. (ed.), *Bontjes voor de tropen* (Zwolle / Helmond, 1991).
- Buter, A., *De kadans van de getouwen; heren en knechten in de Nederlandse textiel* (Amsterdam, 1985).
- Fischer, E.J., *Fabriqueurs en fabrikanten; de Twentse katoenijverheid en de onderneming S.J. Spanjaard te Borne tussen circa 1800 en 1930* (Utrecht, 1983).
- Gorp, P.J.M. van, e.a., *Textielfabrieken op briefhoofden 1866-1956* (Tilburg, 1981).
- Gorp, P.J.M. van, *Wollen stoffen; de industriële revolutie in Nederland* (Aalst-Waalre, 1985).
- Gravesteijn, C., *Katalogus van mode- en textielgeschiedenis* (Amsterdam, 1978).
- Gürtler, M., *Textil-Industrie II; Weberei, Wirkerei, Posamentiererei, Spitzen- und Gardinenfabrikation und Filzfabrikation* (Leipzig, 1903).
- Handels, A.J., *De grondstoffen van de textielindustrie; winning, eigenschappen, handel en bewerkingen* (Doetinchem, 1924²).
- Herdt, R. de, e.a. (ed.), *Hun werk, hun leven; getuigenissen uit de Gentse textielwereld 1900-1950* (Gent, 1980).
- Hesselink, B., *Gerhard Jannink & Zonen te Enschede 1853-1938; jaren van rationalisatie en verzet* (Hengelo, 1983).
- Hijma, B., *Textiel-historische gids: collecties bij Nederlandse archiefdiensten, bibliotheken en musea* (Enschede, 1991).
- Knoester, J., *De Nederlandse katoenijverheid op de drempel van morgen* (Rotterdam, 1967).
- Kroese, W.T., *Vormen van samenwerking in de Nederlandsche Katoenindustrie (1929-1939)* (Leiden, 1945).
- Moes, J.K.S. e.a. (ed.), *Stof uit het Leidse verleden: sociale en economische facetten uit de geschiedenis van de Leidse textielnijverheid* (Utrecht, 1991).
- Nijhuis, H.D., *De structurele ontwikkeling van de Nederlandse katoen-, rayon- en linnenindustrie* (Rotterdam, z.j.)
- Paassen, W.J.C., e.a., *Textielwaren; ten dienst van vakscholen en van hen, die zich voor het manufacturenbrevet, de acten Na, N VII en de aantekening "theorie van huishoudelijk werk en wasbehandeling" op de acten N VII en N XIX voorbereiden* (Groningen, 1938²).
- Schouten, C., *Kunstvezels; geschiedenis – fabricage – gebruik* (Amsterdam, 1947⁴).

- Sonnville, W.H. de, *Universele textielkunde* (Deventer, 1948).
- Swarttouw, C.N.F., *De ontwikkeling van de textielindustrie, de confectie-industrie en den textielhandel, alsmede de textielvoorziening van Nederland gedurende den bezettingstijd, 1940-1945* (Amsterdam / Parijs, 1947).
- Textieldruk, De* (Helmond / Den Haag, z.j.).
- Textielhistorische bijdragen* (Enschede, 1961-2002).
Deel 3 t/m deel 42
- Textielindustrie in Amerika, De* (Den Haag, [1951]).
- Zischka, A., *De geheime oorlog om de katoen* (Utrecht, 1935).

Brabant

- Bruijn, M.W.J. de, *Drapeniers en buitenwevers. Een onderzoek naar de huisnijverheid in de Tilburgse wollenstoffenindustrie* (Utrecht, 1992).
- Commandeur, J. e.a., *Ge waart mar arbeider; een beeld van de Tilburgse textiel, 1890-1980* (Tilburg, 1981).
- Hooff, G. van, *Johan Theodor Prinzen (1784-1864) en de Gemertse textielnijverheid* (Gemert, 1981).
- Muntjewerff, H.A., *De spil waar alles om draaide: Opkomst, bloei en neergang van de Tilburgse familie-onderneming. Wolspinnerij Pieter van Dooren 1825-1975* (Tilburg, 1993).
- Ondergang van de Tilburgse textielindustrie, De* (Tilburg, 1980).
- Tilburg: Textielcomplex; een tentoonstelling over textielbebouwing en hergebruik van industriële complexen* (Tilburg, 1981).

Helmond

- Harkx, W.A.J.M., *De Helmondse textielnijverheid in de loop der eeuwen; de grondslag van de huidige textielindustrie 1794-1870* (Tilburg 1967).
- Heeren, J.J.M., "Uit de geschiedenis van de Helmondse textielnijverheid" overdruk *Economisch Historisch Jaarboek* deel 12 (1926) 145-174.
- Hooff, G. van, "Helmonds textielnijverheid in de 19e eeuw op briefhoofden" in *De Vlasbloem* 5 (1984) 135-155.
- Hooff, Giel van, "Van Teuten tot textielfabrikanten. De familie Coovels en hun stoomweverij (1868-1894) (deel I)" in *Werkend Verleden in Helmond* 5 (1995) 10-12.
- Hooff, Giel van, "Van Teuten tot textielfabrikanten. De familie Coovels en hun stoomweverij (1868-1894) (deel II)" in *Werkend Verleden in Helmond* 6 (1995) 10-15.
- Hooff, Giel van, "Oogjesgoed, keper, piqué en marseille. De aantekenboekjes van de Helmondse textielfabrikant Willem Raijmakers" in *Werkend Verleden in Helmond* 9 (1996) 15-18.
- Hooff, Giel van en Henk Knaapen, "Personeelschef bij Raijmakers" in *Werkend Verleden in Helmond* 6 (1995) 1-9.
- Knaapen, Henk en Bianca Clerx, "Grard Adriaans. 'Weven is mijn leven'" in *Werkend Verleden in Helmond* 12 (1998) 11-18.
- Paulussen, J.C.G.M., *De ontwikkeling van de levensstandaard van de Helmondse wevers tussen 1820 en 1870* (Tilburg, 1983).
- Simon, F.W., *Boeren en wevers; een sociaal-geographische monographie van de ontwikkeling en organisatie van het productieproces in het gebied van Helmond* (Utrecht, [1946]).
- Tax, Martin, *Veranderingen binnen een Helmondse bontweverij van circa 1860 tot 1880* (Nijmegen, 1987).
- Tien jaar leerlingenstelsel bij de Koninklijke Textielfabrieken J.A. Raymakers & Co. N.V. Helmond, 1944-1954*, Helmond, 1955.
- Veghel, Frits van, *De ontwikkeling van de textielindustrie in Helmond tot 1950* (Helmond, 1966).

Veghel, Fr. van, *Enkele aspecten van de Helmondse textielindustrie* (Helmond, 1967).

Beeldmateriaal

De foto's zijn te bekijken via de website van het RHCe. Ga naar zoek > zoeken en klik op Beeldbank. Als U het nummer van de foto intypt bij "globaal zoeken" krijgt U de foto en de beschrijving te zien.

Enkele voorbeelden:

Diddens en Van Asten (Didas): 102869; 102898

J.A. Raymakers: 103055; 116818

Prinzen en Van Glabbeek: 100366

Hatéma

Ramaer

Terwindt, Arntz en Holtus

briefhoofden

te vinden op website RHCe: www.rhc-eindhoven.nl > zoek > zoeken / Overige indices > Isis / bron briefhoofden

Kranten

In Helmond zijn verschillende kranten verschenen. Er is geen index op die kranten. Wel zijn veel krantenartikelen terug te vinden in de documentatie. Microfiches van de kranten zijn in te zien in de publieksruimte TOEN in Eindhoven.

Daar zijn ook enkele personeelsbladen en andere uitgaven van Helmondse bedrijven in te zien. Over de Helmondse weverijen is er te vinden:

't Getouw, uitgave van De Wit's Textiel Nijverheid N.V. (HTM, Hatéma), jaren 1940-1963
H.T.M.-revue, personeelsorgaan der De Wit's textielnijverheid N.V., Helmond, Deurne, Geldrop (1952-1962)

Hatéma-post (1962-1968)

Rayse Kout, Koninklijke Textielfabrieken J.A. Raymakers (1952-1975)

Ruiten Troef, maandblad voor en door het personeel van Diddens en Van Asten, Helmond (1956-1971)

Wijzer, bedrijfsinformatieblad van de Hatéma-Texoprintgroep (1970-1982)

Documentatie

De documentatie is systematisch in rubrieken opgeborgen. Zij is aan te vragen in de publieksruimte TOEN in Eindhoven.

- 4.4.4. Textielindustrie en Nijverheid
- 4.4.4.1. Algemeen
- 4.4.4.2. Bogaerts en Zonen, bontweverij
- 4.4.4.2. Bots en Pistorius
- 4.4.4.5. Diddens en Van Asten
- 4.4.4.6. Gamma Holding
- 4.4.4.7. Hatéma
- 4.4.4.8. Huysmans en Van Eijck, bontweverij
- 4.4.4.8. Insulinde, bontweverij
- 4.4.4.8. Prinzen en Van Glabbeek
- 4.4.4.9. Raymakers en Co., J.A.

- 4.4.4.10. Ramaer textielfabriek N.V.
- 4.4.4.13. Terwindt, Arntz en Holtus, bontweverij
- 4.4.4.14. Wit, P. de

Daarnaast is er nu nog een hele serie brochures, die ook tot de documentatie gerekend wordt. In de brochures zitten vaak verrassende zaken. Het kan gaan om feestprogramma's, maar ook om statuten van een vereniging of bedrijfsfonds, of om een herdenkingsboekje bij gelegenheid van een jubileum. De hoofdingeling is ongeveer gelijk aan die van de systematische indeling van de documentatie. Binnen de hoofdrubrieken zijn verschillen. De brochures zijn op te vragen in de publieksruimte TOEN in Eindhoven.

- 4.3. Helmondse fabrieken, bedrijven en winkels
  - 4.3.1. Diddens en Van Asten
  - 4.3.2. Prinzen en Van Glabbeek
  - 4.3.2. Raymakers en Co., J.A.
  - 4.3.2. Terwindt, Arntz en Holtus, bontweverij
  - 4.3.3. De Wits Textiel Nijverheid / Helmondse Textiel Maatschappij (Hatéma)

Tot de documentatie behoren ook jaarverslagen van bedrijven en instellingen. De jaarverslagen zijn te raadplegen in de publieksruimte TOEN in Eindhoven.

Gemeente Helmond (1851-1965)

Jaarverslagen De Wit's Textielnijverheid N.V. (1943-1962)

Jaarverslagen Hatéma N.V. (H.T.M.) (1965-1966)

Jaarverslagen Hatéma-Texoprint N.V. (1969-1971)

Jaarverslagen Gamma Holding (1972-2001)

Archieven

Archieven van Helmondse bedrijven kunnen ook aanwezig zijn bij de bedrijven zelf of hun rechtsoptvolgers. In de onderstaande lijst zijn slechts de archieven opgenomen die verblijven in de depots van het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

archieff- nummer	naam archief	periode archief	in te zien in	inventaris op Internet
2003	Firma Prinzen en Van Glabbeek, fabriek van bont en margarine 1863- 1900	1863-1900	Eindhoven	ja
2033	Firma Bots en Pistorius	(1795)1819- 1899	Eindhoven	ja
2035	Firma H.J. Raymakers, weverij van katoenen en linnen stoffen	1843-1880	Eindhoven	ja
2039	Vereniging van fabrikanten der textielindustrie te Helmond	1913-1921	Eindhoven	ja
2059	Firma Diddens en Van Asten (Didas)	1929-1975	Eindhoven	ja
2104	Koninklijke textielfabrieken J.A. Raymakers en Co.	1881-1968	Eindhoven	ja
2106	Nederlandsche Textielindustrie (NTI)	1884-1900	Eindhoven	nee
2138	Familie Coovels	(1750) 1778-1967	Eindhoven	nee
2181	Collectie G.J. Coovels	1807-1868	Eindhoven	nee
2356	Collectie Raymakers	18e eeuw- 20e eeuw	niet in te zien	
2430	Collectie familie Van der Lande	1925-1941	Eindhoven	nee

